

Jaarverslag 2008
Noordelijke Rekenkamer

PRICEWATERHOUSECOOPERS

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Vastgesteld in de Collegevergadering van 26 februari 2008

Voorwoord

In dit jaarverslag wordt een overzicht gegeven van de werkzaamheden van de Noordelijke Rekenkamer. Het directieverslag biedt informatie over de interne organisatie en de werkzaamheden van het bureau.

Bij de start in 2005 hebben wij een aantal keuzes gemaakt over onze koers en onderzoeksstrategie. Afgesproken is dat in het vierde jaar zou worden bezien of herijking gerechtvaardigd zou zijn. De Rekenkamer heeft hierover een interne discussie gevoerd. Uitkomst ervan is dat de Rekenkamer verder gaat op de ingeslagen weg. De vraag naar resultaten van het provinciale beleid is immers onverminderd relevant en blijft onze belangrijkste invalshoek. De 'taken- en rollendiscussies' in de provincies en in IPO-verband alsmede bestuurlijke rapporten over de rol van de provincie zijn meegenomen in onze discussie. De belangrijkste verandering als uitkomst van de discussie betreft een inhoudelijke verbreding van de onderzoeksstrategie. Deze was in voorgaande jaren gericht op publieke voorzieningen die van belang zijn voor het Noorden op de terreinen zorg & welzijn, werk & economie en mobiliteit. Deze inhoudelijke afbakening van ons onderzoeksgebied hebben we losgelaten, zodat 'publieke voorzieningen die van belang zijn voor Noorden' als inhoudelijke invalshoek gelden.

Een andere verandering is dat we geen structurele monitoring meer inzetten op het implementeren van onze aanbevelingen, maar er voor kiezen om na vier jaar op bepaalde onderwerpen een vervolgonderzoek in te zetten. Breed en onderbouwd inzicht in de effectiviteit van ons werk is niet voorhanden, maar na vier jaar mogen we constateren dat ons werk niet onopgemerkt is gebleven. In een aantal gevallen zien we direct resultaat doordat onze aanbevelingen leiden tot aanpassing van beleid(suitvoering) of van gegevens die worden gebruikt om beleid te onderbouwen. In andere gevallen is er eerder sprake van een indirecte relatie en zien we dat onze rapporten worden gebruikt als argumenten in een andere discussie.

Het betekent dat ons werk er toe doet. En hoe belangrijk een interne discussie ook is – er moet natuurlijk ook gewoon gewerkt worden. Het resultaat van ons onderzoekswerk in 2008 zijn drie rapporten over recreatie en toerisme per provincie en één rapport van bevindingen op dit onderwerp over Noord-Nederland, drie afzonderlijke rapporten over cultuurbeleid en één rapport en een rapport van bevindingen over inkoop in Drenthe.

mr. G.B. Nijhuis
Voorzitter

1. Verslag van het College

1.1 Grondslag Noordelijke Rekenkamer

De Gemeenschappelijke Regeling De Noordelijke Rekenkamer is op 1 januari 2005 in werking getreden. In deze regeling zijn bepalingen opgenomen voor de deelnemers Drenthe, Fryslân en Groningen en voor het gemeenschappelijk orgaan de Noordelijke Rekenkamer. Voor de laatste zijn er bepalingen opgenomen met betrekking tot het bestuur en zijn voorzitter, de Programmaraad en het bureau van de Rekenkamer. Tevens zijn er regels gesteld inzake begroting en jaarrekening en het overdragen van bevoegdheden van de provincies aan het bestuur ten behoeve van de uitvoering van de aan de Rekenkamer opgedragen taak.

Artikel 183 Provinciewet bepaalt dat de rekenkamer de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur onderzoekt. De vestigingsplaats van de Noordelijke Rekenkamer is Assen. Hier vloeit tevens uit voort dat de provincie Drenthe is aangewezen als centrumprovincie voor de Noordelijke Rekenkamer.

De visie die Provinciale Staten van de drie provinciën voor de Noordelijke Rekenkamer hebben geformuleerd vormen een belangrijke basis voor ons werk. De uitgangspunten, te weten onafhankelijkheid, kwaliteit, lerend effect én gericht op de Staten, onderschrijft de Rekenkamer volledig. In dat opzicht beschouwt de Noordelijke Rekenkamer zich als een 'klassieke' rekenkamer: op basis van hoogwaardig onderzoek de Staten informatie aanbieden zodat zij hun controlerende en kaderstellende rol optimaal kunnen vervullen.

1.2 Samenstelling College

Het bestuur wordt uitgeoefend door het College van de Noordelijke Rekenkamer dat op 15 december 2004 is benoemd en beëdigd. Het College bestond in 2008 uit:

- mr. G.B. Nijhuis (voorzitter)
- mr. dr. H.G. Warmelink
- dr. H. de Groot

De heer dr. H. de Groot heeft per 1 januari 2008 de heer drs. H.A. Doek opgevolgd.

mr. C. Pietjouw is secretaris van het College en directeur van het bureau.

1.3 Verslag van werkzaamheden

Vergaderingen van het College

In 2008 zijn er elf reguliere Collegevergaderingen geweest. Daarnaast is het College voor ingelaste vergaderingen bijeen geweest. Eén vergadering stond in het teken van de publicatie van onze rapporten naar toerisme en recreatie.

Twee andere buitengewone vergaderingen hadden betrekking op onze interne kwaliteitsdiscussie. In april heeft ons College een dag gezamenlijk met de medewerkers gesproken over 'wat gaat er goed en wat kan of moet er beter?'. Deze kwaliteitsdiscussie heeft in september een vervolg gekregen. Naast herijking van onze onderzoeksstrategie zijn ook het onderzoeksproces en onze werkwijze besproken, hetgeen tot een aantal wijzigingen heeft geleid. De laatste ingelaste vergadering stond in het teken van publicatie van de rapporten naar cultuurbeleid.

Onderzoek

- Rapporten 'toerisme en recreatie'

De rapporten over toerisme en recreatie in Drenthe, in Fryslân en in Groningen zijn op 21 februari gepubliceerd en toegelicht in een briefing aan leden van Provinciale Staten van elke provincie diezelfde avond in Drachten. De rapporten en het rapport van bevindingen zijn onder embargo eerder aan de leden van Provinciale Staten ter beschikking gesteld.

De algemene conclusie die de Noordelijke Rekenkamer heeft getrokken is dat de belangenafweging tussen economie en natuur niet zorgvuldig genoeg plaatsvindt. De drie provinciebesturen geven een te rooskleurige schatting van de werkgelegenheid die hun toeristische plannen opleveren.

De Rekenkamer is positief over de aanpak van de provincies, maar plaatst een aantal kritische kanttekeningen bij de uitwerking daarvan. Zo stappen Groningen en Fryslân naar de mening van de Rekenkamer soms te gemakkelijk over de schade aan natuur en landschap heen. Fryslân tekent hierbij aan dat er wél belangenafweging heeft plaatsgevonden. Drenthe mikt vooral op grote projecten, waarbij de belangenafweging tussen ecologie en economie zorgvuldig plaatsvindt, maar waarbij de belangen van de recreatie-ondernemers onderbelicht blijven. Op de onderbouwing van de werkgelegenheidseffecten die de toeristische projecten zouden moeten genereren heeft de Rekenkamer kritiek, evenals op de feit dat er geen geschikte gegevens voorhanden zijn om naderhand de effecten te meten. De drie provincies hebben toegezegd de aanbevelingen van de Rekenkamer uit te zullen voeren.

- Rapporten ‘Cultuurbeleid, onderzoek naar musea, podiumkunsten en festivals’

Op 25 september 2008 zijn de rapporten naar het cultuurbeleid in Drenthe, Fryslân en Groningen in Assen aan Statenleden toegelicht en gepubliceerd. Ook bij deze rapporten beschikten alle Statenleden al een aantal dagen daarvoor over een embargo-exemplaar. Dit onderzoek is een verdieping van het in 2007 gepubliceerde rapport over noordelijke cultuursubsidies en is gericht op het beleid en resultaten daarvan bij musea, podiumkunsten en festivals. De gemeenschappelijke noemer bij deze rapporten is dat alle drie provincies na afloop van de cultuurplanperiode niet weten of hun cultuurbeleid succesvol is geweest. De verklarende factoren die hieraan ten grondslag liggen zijn verschillend.

In Drenthe is een afwachtende houding daar met name debet aan; hoewel de Rekenkamer waardering heeft voor de in opzet doelgerichte benadering, ziet zij in de uitvoeringspraktijk te weinig terug van aandacht voor resultaten. Ook blijkt dat de provincie haar eigen prestatie-model niet of nauwelijks toepast, waardoor de jaarlijkse afweging een rituele dans wordt.

In Fryslân is de belemmerende factor voor het zicht op resultaat de vrijblijvende houding van de provincie. Inconsistenties in de uitvoering die haaks staan op het eigen beleid en onduidelijkheid over afspraken met de structureel gesubsidieerde instellingen dragen niet bij aan de door de provincie voorgestane verbeteringen van het beleid.

In Groningen ontbreekt het zicht op wat het provinciaal cultuurbeleid heeft opgeleverd doordat de provincie consistent haar focus heeft op het instandhouden van instellingen en niet op de resultaten. Hierdoor is de aandacht verschoven van ‘krijgt de provincie waar voor haar geld’ naar een financiële control. Dit leidt er toe dat de provincie geen inhoudelijk oordeel heeft en dit ook niet wil organiseren.

De provincies hebben toegezegd een (groot) deel van de aanbevelingen over te nemen en deze in de nieuwe cultuurnota en uitvoering daarvan te zullen verwerken.

- Rapport ‘Inkoop bij de provincie Drenthe’

Op 10 december is het rapport naar inkoopbeleid in Drenthe gepubliceerd. Dit onderzoek is geprogrammeerd in het kader van de ‘vrije ruimte’ die wordt ingevuld op basis van suggesties van de provincies. De Rekenkamer heeft met de uitvoering van dit onderwerp de suggestie van de Drentse Staten gehonoreerd.

De Rekenkamer is positief over een aantal maatregelen die de provincie heeft genomen om de inkoop te verbeteren, maar is tegelijkertijd van mening dat de provincie kansen laat liggen. De belangrijkste conclusie is dat zij het onwaarschijnlijk acht dat er sprake is van een doelmatige inkoop. Het ontbreken van een inkoopstrategie en van een integraal kader, waarin prioriteiten zijn vertaald naar de inkooppraktijk, zijn de belangrijkste oorzaken waarom niet duidelijk is of datgene wat nodig is,

ook is ingekocht én tegen zo laag mogelijke kosten. Over de andere doelstelling van het project die betrekking heeft op de rechtmatigheid is de accountant positief. De provincie geeft aan al bezig te zijn met het implementeren van sommige aanbevelingen en de andere mee te nemen in het plan 'professioneel inkopen, voor 2009 en verder'.

- **Onderzoeksprogramma 2009**

In de laatste vergadering van 2008 is het onderzoeksprogramma voor 2009 vastgesteld. Het is bescheiden van opzet en betreft de uitvoering van onderzoek naar bedrijventerreinen, vitaal platteland en aanbestedingen openbaar vervoer in Fryslân. Mocht de beschikbare onderzoekscapaciteit het toelaten, dan komt de suggestie van de Groningse Staten naar woningbouwproductie in aanmerking voor uitvoering.

- **Onderzoeksvoorstellen**

In de vergadering van 19 juni is het onderzoeksvoorstel inzake inkoop bij Drenthe definitief vastgesteld, waarna de uitvoering is gestart. Publicatie over dit onderzoek was in december 2008. Het vooronderzoek naar Bedrijventerreinen heeft een aantal maanden in beslag genomen en is onderzoeksvoorstel in onze vergadering van 21 augustus vastgesteld. In september is een pilot uitgevoerd en in oktober is de uitvoering van het onderzoek gestart. Publicatie over dit onderzoek in de provincies Drenthe, Fryslân en Groningen zal in 2009 plaatsvinden.

In de laatste vergadering van het jaar heeft ons College positief gereageerd op een motie van de Friese Staten. In de PS-vergadering van 17 september is aan de orde gekomen de vraag aan de Noordelijke Rekenkamer om een onderzoek naar aanbestedingen openbaar vervoer op te nemen in de programmering. Uitvoering en publicatie van dit onderzoek zijn in 2009.

Contacten met (leden van) Provinciale Staten

- **Briefings voor Statenleden bij publicatie rapporten**

De Noordelijke Rekenkamer is primair gericht op Provinciale Staten van Drenthe, Fryslân en Groningen. Haar rapporten worden daarom aangeboden aan Provinciale Staten. In 2008 hebben we in Drachten (toerisme en recreatie) en in Assen (cultuurbeleid) een toelichting op onze rapporten aangeboden, die goed zijn bezocht. De toelichting op het rapport naar inkoop bij de provincie Drenthe is voorafgaand aan de commissievergadering BF&E in het provinciehuis gepresenteerd.

De Rekenkamer heeft daarnaast de Colleges van Gedeputeerde Staten een toelichting op de rapporten aangeboden. Hiervan is geen gebruik gemaakt.

- **Commissie- en Statenvergaderingen**

Omdat de Noordelijke Rekenkamer het directe contact met Provinciale Staten en haar leden over onderzoeksrapporten zeer op prijs stelt, is het College te allen tijde bereid om toelichting in een commissievergadering te geven - naast de briefing op de publicatiedag zelf. Voor alle rapporten is de Noordelijke Rekenkamer uitgenodigd bij de behandeling in de commissie.

Bij de behandeling van ons rapport naar Noordelijke Cultuursubsidies in januari 2008 hebben Collegelid Warmelink en de onderzoeker toelichting gegeven en vragen beantwoord in de commissievergaderingen in Drenthe en Fryslân.

Ook voor de rapporten over toerisme en recreatie hebben de voorzitter en projectleider in april 2008 vragen van commissieleden in Drenthe, Fryslân en Groningen beantwoord.

Voor de rapporten over het cultuurbeleid hebben Collegelid Warmelink en de projectleider in oktober in Drenthe en in november in Fryslân en Groningen commissievergaderingen bijgewoond en de toelichting en beantwoording van vragen voor hun rekening genomen.

Vanzelfsprekend is de Noordelijke Rekenkamer ook aanwezig geweest bij de behandeling van de jaarstukken 2007 en de begroting 2009 in de commissies. De ontslagvoorziening en het besluit om de medewerkers tegemoet te komen in de kosten van het woon-werkverkeer kregen daarbij de meeste vragen.

- Programmaraad

Naast het directe contact met de leden van Provinciale Staten, heeft ons College een aantal malen per jaar overleg met de Programmaraad. De bijeenkomsten met de Programmaraad stonden in het teken van onderzoeksprogramma, behandeling van onze rapporten in de commissies en monitor van de aanbevelingen (februari in Haren en november ten kantore van de Rekenkamer). Ook heeft er een bijeenkomst in Doldersum plaatsgevonden in september.

Contacten met(voorzitters en leden van) Gedeputeerde Staten

Deze contacten stonden in 2008 voornamelijk in het teken van kennismaken en helaas ook afscheid nemen. Namens het College heeft de voorzitter de herdenkingsdienst voor de Commissaris van de Koningin van Drenthe bijgewoond. Ook heeft hij de honneurs waargenomen bij het afscheid van de Commissaris van de Koningin van Fryslân.

Begin 2008 hebben voorzitter en secretaris een kennismakingsgesprek gevoerd in Groningen met de Commissaris van de Koningin. In september heeft de Commissaris van de Koningin van Fryslân in het kader van kennismaken met ons College een bezoek gebracht aan de Noordelijke Rekenkamer.

Met de Drentse gedeputeerde, die personeelszaken en organisatie in haar portefeuille heeft, is in september een overleg gevoerd over de risico's die een kleine organisatie als de Noordelijke Rekenkamer loopt bij het beëindigen van een (tijdelijke) aanstelling. Niet alleen worden het risico en de financiële consequenties voor ontslag bij de Rekenkamer gelegd, dit is eveneens het geval bij het aflopen van een tijdelijke aanstelling.

Gezien het feit dat dit niet uitsluitend financiële consequenties heeft, maar ook van invloed is op de bedrijfsvoering en daarmee op de omvang en kwaliteit van de productie, heeft de Rekenkamer dit probleem bij haar thuisprovincie aangekaart. De gedeputeerde erkent het probleem en heeft toegezegd het met haar collega-gedeputeerden van Fryslân en Groningen op te nemen.

Overige externe contacten

Andere externe contacten lagen vooral in het verlengde van het reguliere werk. Het bijwonen van de ALV en het congres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies, het overleg met collega's in het kader van de Kring van Provinciale Rekenkamers, een overleg in IPO/VNG verband over lokale rekenkamers en –commissies en het bijwonen van een symposium van de Randstedelijke Rekenkamer over 1, 5 of 12 provinciale rekenkamers.

2. Directieverslag

Het bureau van de Noordelijke Rekenkamer ondersteunt het College voor een goede uitvoering van zijn werkzaamheden. In het directiestatuut waarin de taakverdeling tussen College en directeur/secretaris is bepaald, wordt de directeur verantwoordelijk gesteld voor een aantal inhoudelijke aspecten en de interne organisatie. In dit directieverslag komen de werkzaamheden en ontwikkelingen van het afgelopen jaar aan de orde.

2.1 Onderzoek en onderzoeksactiviteiten

Missie

De Noordelijke Rekenkamer streeft naar verbetering van het (intern) functioneren en het (extern) presteren van de drie Noordelijke Provincies. Zij wil de Staten ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol door op onderzoek gebaseerde relevante informatie aan te bieden. Het lerend effect staat daarbij voorop. De Noordelijke Rekenkamer wil door kennisuitwisseling een bijdrage leveren aan goed openbaar bestuur.

Onderzoeken en doorlooptijden

In 2008 zijn de volgende onderzoeken gestart en/of afgerond:

- Toerisme en Recreatie
 - publicatie 21 februari 2008
- Cultuurbeleid: musea, podiumkunsten en festivals
 - uitvoering januari – april 2008
 - publicatie 25 september 2008
- Bedrijventerreinen
 - Start vooronderzoek april 2008
 - Uitvoering onderzoek september – januari 2009
 - Publicatie 2009
- Inkoop bij Drenthe
 - Vooronderzoek april – juni
 - Uitvoering juli - september
 - Publicatie 10 december 2008
- Aanbestedingen Openbaar vervoer Fryslân
 - Vooronderzoek oktober – december
 - Uitvoering en publicatie in 2009
- Onderzoeksprogramma 2009
 - nadere verkenning onderwerpen september - november
 - 10 december (gewijzigd) programma definitief vastgesteld

De onderzoeken op het gebied van cultuurbeleid en bedrijventerreinen zijn /worden uitgevoerd in de drie provincies. In afzonderlijke rapporten per provincie is of wordt daarover gerapporteerd. Voor beide onderzoeken is externe expertise en/of externe capaciteit ingehuurd. In 2008 is 118.335,31 euro aan externe inhuur besteed. Dit betekent een overschrijding van het budget. Deze overschrijding wordt (gedeeltelijk) opgevangen vanuit de reserve die hiervoor bij de bestemming van het resultaat in 2005 is gevormd. De stand van de reserve is per eind 2008 nul. De financiële gevolgen hiervan zijn verwerkt in de jaarrekening 2008.

productiviteit

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de bestede uren aan directe en indirecte onderzoeksactiviteiten. De uren in het overzicht zijn exclusief de uren van extern personeel. De uren per fase van een onderzoek en de percentages ten opzichte van het totaal van de bestede uren zijn hieronder weergegeven.

tabel 1 bestede uren in 2007 en percentages ten opzichte van het totaal

	uren	totaal	%
Toerisme en Recreatie			
- rapportage en nazorg	148		
- beheer en planning	55		
Totaal toerisme en recreatie		203	2%
Cultuurbeleid			
- uitvoering	1.639		
- rapportage en nazorg	934		
- beheer en planning	117		
Totaal cultuurbeleid		2.690	23%
Inkoop bij Drenthe			
- vooronderzoek	175		
- uitvoering	233		
- rapportage en nazorg	281		
- planning en beheer	13		
Totaal inkoop bij Drenthe		702	6%
Bedrijventerreinen			
- vooronderzoek	1.000		
- uitvoering	1.156		
- planning en beheer	55		
Totaal bedrijventerreinen		2.215	19%
Aanbestedingen OV Fryslan			
- vooronderzoek		55	0%
Onderzoeksprogramma 2009		127	1%
Totaal besteed aan onderzoek		5.988	51%
Totaal besteed aan andere onderzoeks-activiteiten en ontwikkeling		828	7%
Totaal productief in 2008		6.816	58%
Totaal aantal uren 2008 normuren		12.084	103%
		11.699	

Ondanks personele omstandigheden hebben we een groot aantal goede producten afgeleverd. Deze omstandigheden liggen vooral in de sfeer van bezetting (gedaald naar 5,75 fte), het feit dat één medewerker begin oktober de Rekenkamer heeft verlaten (vacature niet opgevuld) én medewerkers meer verlof dan in voorgaande jaren hebben opgenomen (zie tabel 2). Dit biedt tegelijk een verklaring voor het verschil ten opzichte van voorgaande jaren, waarin de productiviteitscijfers iets hoger lagen.

2.2 Medewerkers

Rekenkamerwerk is mensenwerk. Dat betekent dat de medewerkers van het bureau het belangrijkste kapitaal van de Rekenkamer vormen: zonder goede onderzoekers en goede ondersteuning krijgen we de doelstellingen niet voor elkaar. Het bureau van de Rekenkamer heeft een vaste formatie van vier medewerkers die zich met onderzoek bezig houden en één medewerker die als spin in het web ondersteuning biedt aan het College, het bureau en de directeur - in totaal zes mensen met een formatie in 2008 van 5,75 fte. In 2008 hebben twee medewerkers de Rekenkamer verlaten. Deze vacatures zijn nog niet vervuld, zodat het onderzoeksprogramma 2009 bescheiden van opzet is. Onderstaand overzicht geeft aan waar onze tijd in 2008 aan is besteed en is vergelijking met 2007 en 2006 gemaakt.

tabel 2 verdeling tijdbesteding naar activiteiten in 2007 (uren en %)

	Uren 2008	% in 2008	Uren 2007	% in 2007	% in 2006
Onderzoeksactiviteiten en ontwikkeling	6.816	58%	6.152	62%	64%
Beheer en management	2.387	21%	2.183	22%	25%
Verlof- en feestdagen*	2.530	21%	1.916	19%	16%
Sociale activiteiten	74	1%	186	2%	3%
Ziekteverzuim en bezoek (tand)arts	276	2%	301	3%	4%
Totaal **	12.084	103%	10.738	108%	112%

* met ingang van juli 2007 zijn 'feestdagen' als aparte categorie opgenomen in het tijdschrijfsysteem

** het totaal aantal bestede uren is afgezet tegen het aantal normuren

Het ziekteverzuim vertoont een dalende lijn; samen met het bezoek aan (tand)arts was dit in 2008 lager dan in 2007 en in 2006. Met alle medewerkers zijn functioneringsgesprekken gehouden en vindt er éénmaal per jaar een beoordelingsgesprek plaats.

Ons bureau-uitje vond deze keer in Drenthe plaats en stond in het teken van maatschappelijk ondernemen én sportiviteit. Een fijne dag waarin we het nuttige met het aangename hebben verenigd.

Investeren in kwaliteit en ontwikkeling

Ook in 2008 is veel aandacht besteed aan activiteiten gericht op onderlinge samenwerking, communicatie en organisatie-ontwikkeling. Met het College is in april de interne kwaliteitsdiscussie gevoerd over 'doen we het nog goed en wat kan of moet er beter'.

Er zijn terugkomdagen geweest waarin effectief rapporteren centraal stond en een meerdaagse workshop 'zinnvol onderzoek'. Een aantal medewerkers heeft individuele trainingen/cursussen gevolgd. De directeur heeft besloten dat voor individuele trainingen/opleidingen de tijdsinvestering gedeeltelijk op het conto van de werknemer komt. Dit is niet het geval bij gezamenlijke (verplichte) workshops/trainingen.

Externe contacten en kennisdelen

Een van de onderdelen van onze missie is dat de Noordelijke Rekenkamer door kennisuitwisseling een bijdrage wil leveren aan goed openbaar bestuur. Dat hebben we in 2008 op uiteenlopende wijzen gedaan:

- *Onderzoekersdagen*

De intervisie met onze collega's van de vier andere provinciale rekenkamers heeft in 2008 plaatsgevonden tijdens de onderzoekersdagen. Het initiatief van de Noordelijke Rekenkamer om ook een ondersteunersdag te organiseren heeft navolging gekregen. Voor alle mensen die de bestuurders, directeuren en onderzoekers terzijde staan is in 2008 wederom een dag georganiseerd.

- *Contacten met collega's*

De Noordelijke Rekenkamer heeft op het jaarcongres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies in mei een posterpresentatie gegeven over haar onderzoek naar Recreatie en Toerisme. Vanzelfsprekend vindt binnen het kader van (voorgenomen) onderzoeken ook contact en kennisuitwisseling plaats met de collega's van de provinciale rekenkamers en de Algemene Rekenkamer. Daarnaast neemt één medewerker van de Rekenkamer deel aan de 'kring onderzoek' van de NVRK.

- *Commissiegriffiers*

In augustus zijn de commissiegriffiers van Drenthe, Fryslân en Groningen uitgenodigd om te bespreken hoe communicatie en proces op elkaar kunnen aansluiten – wij werken tenslotte allemaal ten behoeve van de Staten. Vanwege de wisseling van de wacht bij de griffies was er een aantal nieuwe gezichten. Over en weer zijn kennis, ervaring en knelpunten gewisseld en zijn afspraken gemaakt (of herbevestigd) over informeren en communiceren – al met al een zinvolle en plezierige middag.

- *Externe contacten directeur*

De contacten van de directeur stonden voor een deel in het teken van relatiebeheer en 'weten wat er speelt'. Zo zijn er in 2008 bijeenkomsten geweest met de collega-directeuren van de provinciale Rekenkamers. Een apart overleg met hen en met de inspecties van VRoM, Verkeer en Waterstaat en Binnenlandse Zaken stond in het teken van elkaars onderzoeksprogramma's. Voornaamste punt daarbij was elkaar zonder het te weten voor de voeten te lopen en daarmee de controle-druk bij de medewerkers van de provincie onnodig te vergroten. Hier zijn afspraken over gemaakt. In het kader van het onderzoeksproces heeft de directeur een aantal malen contact gehad met de directeuren van de provincies en heeft zij diverse commissie- en Statenvergaderingen bijgewoond. In juni heeft de directeur een bijdrage geleverd aan een seminar van het NIVRA over 'niet financiële informatie'.

2.3 Middelen

Dienstverlening en servicecontracten

De provincie Drenthe vervult als centrumprovincie (aangewezen in de Gemeenschappelijke Regeling) een ondersteunende rol op facilitair gebied voor de Noordelijke Rekenkamer. De directeur heeft met de directeur-secretaris van deze provincie een dienstverleningsovereenkomst gesloten.

Voor een aantal andere aspecten zoals huisvesting, schoonmaak, verzekering en beveiliging zijn in 2005 langlopende contracten afgesloten – die al dan niet in de loop van de tijd zijn aangepast.

Informatievoorziening aan derden

Door middel van een tweetal nieuwsbrieven is informatie over de Rekenkamer en op handen zijnde publicaties onder de aandacht van alle Statenleden gebracht. Een belangrijk medium voor informatie en communicatie is de website www.noordelijkerekenkamer.nl voor publicatie en openbaarmaking van onze rapporten. Alle Statenleden krijgen een gedrukte versie van het rapport (en rapport van bevindingen). De Noordelijke Rekenkamer gaat er echter steeds vaker toe over om via de website te publiceren en minder gebruik te maken van gedrukte versies. Hierdoor is de website een direct en onmisbaar communicatiemiddel geworden.

Daarnaast biedt de website op uiteenlopende terreinen informatie aan over startend onderzoek, onze werkwijze en bijvoorbeeld de informatie waarin we vooruitblikken (begroting) en verantwoording afleggen (jaarverslag en jaarrekening). Hierdoor is het niet alleen een communicatiemedium maar dient het de transparantie in brede zin.

In onderstaand overzicht zijn de aantallen downloads opgenomen over onderzoeksproducten en over interne zaken van de Rekenkamer

tabel 3 aantallen downloads van de website in 2008

	<i>Aantal in 2008</i>
Toerisme en Recreatie	
- rapport Drenthe	206
- rapport Fryslân	239
- rapport Groningen	185
- rapport van bevindingen	404
- persbericht	221
Cultuurbeleid	
- rapport Drenthe en persbericht	93 en 100
- rapport Fryslân en persbericht	95 en 77
- rapport Groningen en persbericht	108 en 73
Inkoop bij Drenthe	
- onderzoeksvoorstel	234
- rapport en persbericht	174 en 36
- rapport van bevindingen	187
Bedrijventerreinen	
- onderzoeksvoorstel	236
Onderzoeksprogramma 2009	196
Jaarstukken 2007	
- jaarverslag 2007	135
- jaarrekening 2007	578
- accountantsverklaring JR 2007	26
Begroting 2009	400

ICT- beheer en informatiebeveiliging

De dienstverlening van de provincie Drenthe op het gebied van automatisering betreft een eerste lijnshelpdesk en ondersteuning bij kleine problemen. Het contract voor beheer en onderhoud van het geautomatiseerd systeem en netwerk is uitbesteed aan een externe partij. Deze partij is verantwoordelijk voor onderhoud, beheer en calamiteitenopvang van het geautomatiseerde systeem. Het beheer, onderhoud en 'in de lucht houden' van de website is aan een andere partij uitbesteed. In 2008 heeft een scan plaatsgevonden om te bezien of het systeem nog aan de eisen (capaciteit en beveiliging) voldeed. Dit heeft geleid tot uitbreiding van de servercapaciteit en een aantal andere maatregelen. Ook is bezien in hoeverre de hardware aan vervanging toe was. Dit was nog niet het geval.

Op ICT-gebied is een aantal waarborgen voor informatiebeveiliging aangebracht. Als het gaat om zorgvuldig omgaan met gegevens en informatie die de Rekenkamer in het kader van onderzoek vergaart, dan geldt een aantal procedures. De Rekenkamer hanteert een geheimhoudingsverklaring die door alle extern ingehuurde medewerkers wordt ondertekend. Voor het zorgvuldig omgaan met gegevens is een privacyreglement vastgesteld en zijn er procedures voor het omgaan met gegevensdragers (laptops en usb-sticks). De directeur ziet er op toe dat deze procedures ook in de praktijk worden nagekomen.

Financiën

In april 2007 is de begroting voor 2008 opgesteld. Bij het opstellen ervan is uitgegaan van de realisatie 2006, opgehoogd met indexering voor loonkosten en een inflatiecorrectie waarbij de percentages zijn gebaseerd op de percentages die de provincie Drenthe hanteert. Een wijziging die niet in de begroting is verdisconteerd betreft de gevolgen van CAO-afspraken. Deze zijn eind 2007 gemaakt en gelden met terugwerkende kracht vanaf 1 juni 2007. Eén van de wijzigingen ten opzichte van voorgaande jaren is het invoeren van een 13e maand. Een andere post die niet is begroot betreft de kosten voor tegemoetkoming woon-werkverkeer medewerkers. Een compleet overzicht van investeringen en bestedingen wordt gegeven in onze jaarrekening over 2008. Aan de controlerend accountant van de provincie Drenthe is de opdracht verstrekt deze te controleren teneinde een goedkeurende verklaring te verkrijgen.

2.4 Processen

Het primaire proces van de Rekenkamer is het doen van onderzoek. Een aantal ondersteunende processen is in het geautomatiseerd systeem verankerd. Waar nodig is functiescheiding geregeld.

Ik ben trots op het feit dat we ondanks personele problemen een flink aantal mooie rapporten hebben opgeleverd. Mijn dank daarvoor gaat uit naar onze medewerkers.

Carolien Pietjouw
Directeur